

URZĄD MIASTA POZNANIA
Wydział Gospodarki Komunalnej
61-728 Poznań, ul. 3 Maja 46
GKo.V.7032.1.2018
01
061 878-58-31

Poznań, 8 stycznia 2019 r.

Sprawozdanie z kontroli planowej (tryb uproszczony)
w zakresie prawidłowości realizacji postanowień umowy na prowadzenie Ptasiego
Azylu – ośrodka leczenia i rehabilitacji ptaków fauny krajowej
z terenu miasta Poznania

Kontrolę przeprowadzono na podstawie polecenia wydanego w dniu 23 listopada 2018 r. przez p. Jacka Jaśkowiaka Prezydenta Miasta Poznania – na wniosek z dnia 19 listopada 2018 r. p. Tomasza Lewandowskiego ówczesnego Zastępcy Prezydenta Miasta Poznania.

Zakres kontroli:

sposób funkcjonowania Ptasiego Azylu - ośrodka leczenia i rehabilitacji ptaków fauny krajowej z terenu miasta Poznania

Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

§ 2 ust. 3 Umowy Nr GKo.IV/272.107/Fn6870/17 zawartej w dniu 28 listopada 2017 r. na prowadzenie Ptasiego Azylu – ośrodka leczenia i rehabilitacji ptaków fauny krajowej z terenu miasta Poznania - stosownie do postanowień zarządzenia Nr 636/2017/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 11 września 2017 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań Miasta Poznania, przeprowadzanej z upoważnienia Prezydenta Miasta Poznania.

Kontrolujący:

Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej w dniu 12 grudnia 2018 r. wyznaczył zespół kontrolny w składzie: Monika Nowotna główny specjalista, Anna Dolecka starszy specjalista (pracownicy posiadający upoważnienia Prezydenta Miasta Poznania).

Kierownictwo jednostki kontrolowanej:

Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu - prof. dr hab. Jan Pikul
Dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Medycyny Weterynaryjnej – lekarz weterynarii Maciej Gogulski

Termin przeprowadzenia czynności kontrolnych:

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach: 20 - 31 grudnia 2018 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego

Ustalenia z kontroli dokonano z wykorzystaniem informacji udostępnionych przez Centrum Medycyny Weterynaryjnej UP oraz na podstawie ustaleń z wizji obiektu dokonanej w dniu 20 grudnia 2018 r.

W wizji wzięli udział:

- 1) z ramienia WGKo: p. Monika Nowotna i p. Anna Dolecka (kontrolujący)
- 2) z ramienia UP – p. Michał Gruss lekarz weterynarii i p. Kacper Michałowski technik weterynarii

Ustalenia:

1. Wewnątrz budynku Uniwersyteckiego Centrum Medycyny Weterynaryjnej, gdzie mieści się Ptasi Azyl, na rzecz obsługi tego Ośrodka, wygospodarowano:
 - 1) pomieszczenie socjalne – osobna łazienka dla obsługi Ptasiego Azylu;
 - 2) kuchnię – ok. 12 m² - pomieszczenie, gdzie przygotowywane są posiłki dla podopiecznych Ośrodka utrzymane jest w czystości i porządku - karma dostosowana jest do poszczególnych grup ptaków – z uwzględnieniem pokarmu dla drapieżnych i ziarnojadów. Pojemniki do gromadzenia poszczególnych rodzajów karmy są odpowiednio opisane [fot. 1 -3]

Fot. 1 Kuchnia - do przygotowywania pokarmu dla ptaków)

Fot. 2 Kuchnia – przygotowywanie zróżnicowanego pokarmu – larwy owadów

Fot. 3 Kuchnia – zróżnicowanie pokarmu – różne odmiany ziarna

- 3) pomieszczenie do obserwacji i diagnostyki ptaków - ok. 50 m² - pomieszczenie, gdzie trafiają przyjmowane do Ośrodka ptaki i gdzie trwa proces ich obserwacji, utrzymywany jest w stanie czystości i porządku [Fot 4-5];

Fot. 4 Wnętrze pomieszczenia do obserwacji diagnostyki ptaków

Fot. 5 Przykładowe klatki z ptakami na obserwacji – po przyjęciu do Ośrodka

2. Diagnostyka ptactwa z użyciem aparatu röntgenowskiego, ultrasonografii czy tomografu komputerowego odbywa się w osobnym pomieszczeniu – w innej części budynku Centrum (diagnostyka obrazowa odbywa się w razie zaistnienia takiej potrzeby z wykorzystaniem zaawansowanych technik – na przykład tomografia komputerowa głowy bielika).

Przy leczeniu i diagnostyce ptaków używany jest też sprzęt należący do Centrum – taki jak ciepłarka do płynów, czy sprzęt do anestezji wziewnej (dzięki stosowaniu anestezji

wziewnej u ptaków spada ich upadkowość około zabiegowa – np. przy diagnostyce przy użyciu aparatu rtg).

Podczas wizji pracownicy Centrum udostępniili przykładową dokumentację z diagnostyki ptactwa z użyciem specjalistycznego sprzętu (Ryc. 1).

Ryc.1 Przykład zastosowania nowoczesnej diagnostyki przy leczeniu ptaków (źródło: UCMW)

3. Ptaki, będące podopiecznymi Azyłu, są przetrzymywane również w wolierach zewnętrznych:

- 1) woliera dla ptaków drapieżnych - tzw. beczka (2x 5,5 m² oraz 1 x 13 m²) – łącznie 3 osobne woliery (podczas wizji w wolierach przebywały uszatka, myszołów. Woliery te cechuje specjalna konstrukcja uwzględniająca drewniane ściany z siatką na dachu, uniemożliwiająca bezpośredni kontakt z otoczeniem [Fot. 6–7];

Fot. 6 Wnętrze jednej z wolier zewnętrznych typu beczka (myszołów)

Fot. 7 Wnętrze jednej z wolier zewnętrznych typu beczka (uszatka)

- 2) woliery zewnętrzne – (3 x 10 m²) – trzy woliery zewnętrzne (poprzedzielane na pół), w tym jedna dla ptaków wodnych (obsadzenie w dniu wizji: bocian, łabędź biały, gołębie);
4. Do obsługi Ptasiego Azylu w razie zaistnienia takiej potrzeby czy podejrzenia choroby zakaźnej u padłego ptactwa, wykorzystywana jest sala sekcyjna, znajdująca się na terenie Centrum. Tam też usytuowana jest mroźnia (umowa na utylizację zwłok padłych zwierząt z zewnętrzną firmą).
5. Pomieszczenie do przetrzymywania ptaków wyposażone jest w dostęp do gazów medycznych, lampę zapewniającą ogrzanie danego osobnika, a także lampę UV, która filtruje powietrze i pompę dyfuzyjną, która umożliwia podanie płynów dożylnie (wraz z podgrzewaczem tych płynów). W roku 2018 zakupiono inkubator, przy użyciu którego leczone są ptaki z problemami dróg oddechowych [Fot. 8].

Fot. 8 Inkubator (nowy zakup sprzętu na potrzeby Ptasiego Azylu)

6. Na terenie Centrum znajduje się też laboratorium. Dodatkowo Centrum korzysta z usług laboratorium we Wrocławiu (w razie zaistnienia takiej potrzeby przekazywany materiał pochodzi również od podopiecznych Azylu).
7. Ptaki objęte leczeniem w Ośrodku są obrączkowane (z wyłączeniem gołębi).
8. Ośrodek ściśle współpracuje ze służbami Ekopatrolu funkcjonującymi w ramach Straży Miejskiej Miasta Poznania. Wskazano na pozytywny charakter tej współpracy. Mieszkańcy mogą zgłaszać przypadki ptaków, potrzebujących pomocy weterynaryjnej do Straży

Miejskiej Miasta Poznania, która realizuje inwencje i transportuje ptaki do Ośrodka.

9. Ptaki przywożone są do Centrum również bezpośrednio przez mieszkańców miasta. Przy przyjmowaniu ptaków, nadawany jest im numer porządkowy, poprzez który interweniujący mogą dowiedzieć się później o wynikach zastosowanego leczenia.
10. Informacja o działalności Centrum w zakresie prowadzenia Ptasięgo Azylu dostępna jest na stronie internetowej Centrum: www1.up.poznan.pl/ucmw (Ryc. 2).

Ryc. 2 Informacja ze strony internetowej UCMW

11. Odbiór ptaków następuje poprzez osobne boczne i oznakowane wejście – od strony ul. Szydłowskiej. Ptaki przyjmowane są przez obsługę Azylu – osoby postronne nie mają wstępu na teren pomieszczeń zajmowanych przez Ptasięgo Azyl [Fot. 9].

Fot. 9 Oznakowanie bocznego wejścia do Centrum – punkt przyjmowania ptaków z interwencji

12. Opieką nad ptakami zajmuje się kadra Centrum, w tym lekarze weterynarii i technicy weterynarii. Dodatkowo, Uniwersytet wprowadził obowiązkowe dyżury w Ptasim Azylu dla studentów kierunków weterynaria i zootechnika. Dyżury są naprzemienne i trwają 10 dni (pod rząd). Wprowadzone rozwiązanie zapewnia ciągłość opieki nad ptakami, co jest szczególnie istotne przy odchowywaniu piskląt [Fot. 10-11]. Przykład: w roku 2018 Ptasim Azyl musiał zapewnić opiekę jednorazowo nad 20 pisklętami jerzyka, z uwzględnieniem karmienia do 6 razy dziennie.

W ocenie Centrum, przeżywalność piskląt oceniana jest jako dobra. W czasie wizji Ośrodka, dyżur pełniło dwoje studentów.

Fot. 10 Przykładowi podopieczni Azylu z okresu lęgowego (źródło: UCMW)

Fot. 11 Przykładowi podopieczni Azylu z okresu lęgowego – c.d. (źródło: UCMW)

13. Z przekazanych informacji wynika, że Ośrodek w roku 2018 r. nie był objęty kontrolą ze strony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, ani Inspekcji Weterynaryjnej.
14. W dniu wizji Ośrodka, pod jego opieką było 25 ptaków, w tym: uszatka, krzyżodziób, sroka, sójka, bocian biały, kos, kawka, myszołów, łabędź niemy, gołąb miejski (łącznie 16 osobników).
Przykładowy opis historii leczenia ww. ptaków:
Uszatka - ptak przyjęty do Azylu w dniu 16.10.2018, przywieziony przez osobę prywatną jako ptak pourazowy. Wykonano badania kliniczne, badanie RTG i rozmaz krwi. Stwierdzono skośne złamie kości kruczej z przemieszczeniem. Wdrożono leczenie zachowawcze i rehabilitację. Sowa przebywała w dniu wizji w jednej z wolier zewnętrznych typu „beczka”. Ptak przygotowany był do wypuszczenia na wolność (przed wypuszczeniem zostanie zaobrączkowany).
15. Według stanu na koniec III kwartału 2018 r. Ośrodek przyjął 1 806 ptaków (suma za rok 2018 będzie wynikała ze sprawozdania za IV kwartał 2018 r., jakie złożone zostanie w styczniu). W roku 2017 było to 1 658 ptaków.
16. Z przekazanych informacji wynika, że z usług Ośrodka leczenia i rehabilitacji ptaków, działającego na podstawie zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, korzystają też gminy ościenne: Swarzędz, Luboń, Komorniki i Tarnowo Podgórne (Suchy Las na etapie rozeznania warunków współpracy).
17. Z Ośrodkiem współpracuje Stowarzyszenie Centrum Promocji Ekorozwoju – głównie w zakresie ochrony jerzyków w Poznaniu. Na podstawie danych Ośrodka prowadzone są też analizy w zakresie ustalenia rejonów miasta, związanych z największą liczbą wypadków z udziałem ptaków.
18. Obsługa Azylu informuje mieszkańców o braku możliwości samowolnego przetrzymywania ptaków w swoich domach. Zgodnie z art. 56 ustawy o ochronie przyrody każdorazowo potrzebny jest tu wniosek do RDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od takiego zakazu (egzemplarze takich wniosków dostępne są również w Centrum).
19. W roku 2018 Ośrodek nie odnotował chorób zakaźnych u przyjętego ptactwa.
20. Przykładowy opis leczenia ptaków przyjętych do Ośrodka stanowi załącznik do niniejszego Sprawozdania.

Ocena stanu faktycznego

Ustalenia z kontroli potwierdziły wysoki poziom organizacji sposobu funkcjonowania Ptasięgo Azylu.

Ptaki mają zapewnioną ciągłość opieki w godzinach otwarcia Uniwersyteckiego Centrum Medycyny Weterynaryjnej, co jest szczególnie istotne przy konieczności intensywnego dokarmiania piskląt. Dzięki wdrożonemu na Uniwersytecie systemowi obowiązkowych dyżurów, obsługa Ośrodka oprócz lekarzy i techników weterynarii uwzględnia dodatkowo również studentów weterynarii i zootechniki.

Budynek Centrum podzielony jest na poszczególne strefy, a część „ptasia” oddzielona jest od przestrzeni od pozostałych sekcji. Dużą wagę przywiązuje się do względów bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa epizootycznego. Wejście na teren Ośrodka nie jest możliwe dla osób postronnych, co zapewnia dogodne warunki do leczenia i rehabilitacji jego podopiecznych (ptaki przyjmowane są wyłącznie bocznym wejściem od strony ul. Szydłowskiej). Pomieszczenia wyposażono w urządzenia do cyrkulacji i oczyszczania powietrza, w dystrybutory płynu do dezynfekcji rąk.

Centrum inwestuje w sprzęt zmniejszający upadkowość okołozabiegową i jakość diagnostyki, z czego w razie potrzeby korzysta się również przy opiece nad ptakami. Na wyposażeniu znajduje się zarówno aparat do usg, czy tomograf komputerowy, jak i urządzenia do anestezji wziewnej, czy inkubator z dyfuzorem tlenu. Dane statystyczne prezentowane przez Ośrodek wskazują na ponad 60% skuteczność (według stanu uwzględniającego dane z III kwartałów 2018 r.).

W pomieszczeniach Ośrodka panuje ład i porządek. Klatki i woliery, w których trzymane są ptaki, są czyste. Zwierzętom zapewniona jest zróżnicowana karma adekwatna do ich potrzeb biologicznych. W dniu odbycia wizji, w Azylu przebywało 25 ptaków – część w pomieszczeniu wewnętrznym, pozostałe (w tym ptaki drapieżne) w wolierych zewnętrznych.

Dokonana wizja i ustalenia z kontroli potwierdzają realizację Umowy z Miastem na bardzo wysokim poziomie.

Wykonawca dokłada starań, aby funkcjonowanie Ptasięgo Azylu i obsługa ptaków odbywała się na najwyższym możliwym poziomie, w tym również pod względem organizacyjnym.

Należy zauważyć, że ilość ptaków przyjmowanych do ośrodka ich leczenia i rehabilitacji z roku na rok wzrasta – ilość ta wahała się od około 900 w latach 2011-2013 do ponad

1600 w roku 2017 (we wrześniu 2018 r. łączna ilość przekroczyła już 1800 osobników). Przy tak wzmożonej skali zainteresowania Ośrodkiem, Urząd nie odnotował dotąd uwag mieszkańców w zakresie sposobu realizacji powierzonych mu zadań.

Sposób realizacji bieżącej umowy z Miastem spełnia oczekiwania Zamawiającego. Potrzeby Miasta w zakresie zapewnienia opieki weterynaryjnej nad ptactwem fauny krajowej uważa się za spełnione.

Obsługa Ośrodka dokłada starań, aby ptaki po zakończonym leczeniu i rehabilitacji mogły być przywrócone do środowiska.

Spis fotografii i rycin:

Fot. 1 Kuchnia - do przygotowywania pokarmu dla ptaków

Fot. 2 Kuchnia – przygotowywanie zróżnicowanego pokarmu – larwy owadów

Fot. 3 Kuchnia – zróżnicowanie pokarmu – różne odmiany ziarna

Fot. 4 Wnętrze pomieszczenia do obserwacji diagnostyki ptaków

Fot. 5 Przykładowe klatki z ptakami na obserwacji – po przyjęciu do Ośrodka

Fot. 6 Wnętrze jednej z wolier zewnętrznych typu beczka (myszołów)

Fot. 7 Wnętrze jednej z wolier zewnętrznych typu beczka (uszatka)

Fot. 8 Inkubator (nowy zakup sprzętu na potrzeby Ptasiego Azylu)

Fot. 9 Oznakowanie bocznego wejścia do Centrum – punkt przyjmowania ptaków z interwencji

Fot. 10 Przykładowi podopieczni Azyłu z okresu lęgowego (źródło: UCMW)

Fot. 11 Przykładowi podopieczni Azyłu z okresu lęgowego - c.d. (źródło: UCMW)

Ryc.1 Przykład zastosowania nowoczesnej diagnostyki przy leczeniu ptaków (źródło: UCMW)

Ryc. 2 Informacja ze strony internetowej UCMW

Spis załączników:

- Przykładowy opis leczenia ptaków przyjętych do Ośrodka

Pouczenie

Kierownik jednostki kontrolowanej ma prawo do przedstawienia, w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania z kontroli, stanowiska wobec zawartych w nim ustaleń i ocen.

Sprawozdanie z kontroli sporządzono w dwóch egzemplarzach:

- egzemplarz nr 1 – dla Wydziału przeprowadzającego kontrolę,
- egzemplarz nr 2 – dla Jednostki kontrolowanej.

Miejsce i data sporządzenia protokołu kontroli: Poznań, dnia 8 stycznia 2019 r.

Sprawozdanie sporządzili kontrolujący:

Monika Nowotna GŁÓWNY SPECJALISTA

Monika Nowotna

Anna Dolecka PRZYSZY SPECJALISTA

Anna Dolecka

Aprobata Dyrektora Wydziału:

DYREKTOR WYDZIAŁU

Ziemowit Borowczak

Załącznik
do Sprawozdania z kontroli
Funkcjonowanie Ptasięgo Azylu
GKo-V. GKo-V.7032.1.2018

Wyciąg z dokumentacji weterynaryjnej

1. Myszołów

Data przyjęcia do Azylu: 27.08.2018

Wywiad: Ptak znaleziony i przyniesiony przez Straż Miejską, słaby, oddycha przez otwarty dziób.

Badanie kliniczne: Widoczne objawy duszności. Reakcja na bodźce osłabiona, widoczne objawy neurologiczne: torticollis, drgawki kloniczne, trzecia powieka wysunięta. Kondycja: 2/5 (zwierzę nieznacznie wychudzone). Ptak odwodniony. Błony śluzowe różowe, połyskliwe. Pióra nastroszone. Widoczne różowe odchody, poliuria i hematuria.

Badania dodatkowe: Przegładowe zdjęcia radiograficzne jamy ciała (projekcje VD i LL);

Postępowanie: Ptaka umieszczono w inkubatorze w celu zwiększenia temperatury oraz wilgotności powietrza, zastosowano tleno- i płynoterapię. Na radiogramach widoczne były cienie w żołądku i przełyku sugerujące metaliczne ciało obce i w połączeniu z objawami pozwalające na postawienie przypuszczenia o zatruciu ołowiem. Do leczenia został dołączony Cuprenil w celu związania związków ołowiu, została wprowadzona antybiotykoterapia oraz preparaty wspomagające pracę wątroby, a także leki ułatwiające pozbycie się ciał obcych z przewodu pokarmowego. Kontynuowano płyno- i tlenoterapię.

Niestety ptak w ciągu 3 dni od przyjęcia umarł.

2. Uszatka

Data przyjęcia do Azylu: 16.10.2018

Wywiad: Ptak przywieziony przez osobę prywatną, prawdopodobnie pourazowy.

Badanie kliniczne: Zwierzę osłabione, ze słabą reakcją na bodźce, sowa bardzo apatyczna. Kondycja 2/5 (zwierzę nieznacznie wychudzone). Błony śluzowe różowe, suche, brak zmian na błonie śluzowej kloaki. Znaczne odwodnienie – ok. 10%. Upierzenie pełne, dobrej jakości, obecne wszoły. Dziób szczękowy i zuchwowy prawidłowej długości oraz struktury. Brodawki podniebienne w jamie ustnej ostre, otwory słuchowe symetryczne, przezierne. Osłuchowo prawa serca silna, miarowa, nad płucami oraz workami powietrznymi szmer fizjologiczny.

Badania dodatkowe: Wykonano badanie RTG: radiogramy wykazały skośne złamanie kości kruczej lewej z niewielkim przemieszczeniem; obecna nieznaczna opuchlizna tkanek miękkich. Pozostałe układy bez zmian. Wykonano rozmaz krwi: nieznaczna heterofilia, brak pasożytów krwi, układ czerwonych bez odchylenia od fizjologii.

Postępowanie: Wdrożone zostało leczenie zachowawcze – opatrunki, leczenie przeciwbólowe, przeciwzapalne oraz rehabilitacja. Sowa przebywa w Azylu do dziś, na chwilę obecną zachowuje lot, jest w trakcie rehabilitacji i przygotowuje się do wypuszczenia. W przyszłym tygodniu zostanie zaobrączkowana przez wykwalifikowanego obrączkarza.

3. Gołąb miejski

Data przyjęcia do Azylu: 4.10.2018

Wywiad: Ptak znaleziony i dostarczony przez osobę prywatną z objawami osłabienia i zielonych odchodów.

Badanie kliniczne: Widoczne objawy duszności, apatia. Ptak siedzi nastroszony i skulony. Brak apetytu. Pragnienie b/z. Kondycja 1/5 (zwierzę bardzo wychudzone). Skrzydła i pióra opuszczone. Zwierzę odwodnione. Kał wodnisty, zielony (biliwerdynuria).

Badanie dodatkowe: Zbadano odchody mikroskopowo : metoda flotacji, rozmaz bezpośredni oraz rozmaz barwiony (DiffQuick). We flotacji zidentyfikowano b. liczne jaja nicieni z rodzaju Capillaria, oraz nieliczne kokcydia. W rozmazie barwionym liczne Gram ujemne pałeczki, średnio liczne bakterie Gram dodatnie (paciorkowce, ziarniaki, laseczki).

Postępowanie: Intensywna płynoterapia, wdrożenie antybiotykoterapii o szerokim spektrum G-, kokcydiostatyki (toltrazuril) oraz fenbendazol 5 dni pod rząd w celu zwalczania nicieni.

Ptaka po kilku dniach odzyskał siły. Po tygodniu wykonano kontrolne badanie kału. W badaniu nie stwierdzono obecności pasożytów. W rozmazie barwionym stwierdzono obecność głównie bakterii G+ (stanowiących florę fizjologiczną).

Z racji na nieznaczny spadek kondycji oraz pojawiający się odruch regurgitacji po 2 tygodniach od przyjęcia wykonano wymaz z wola pod ciepłym chlorkiem sodu. Badanie ujawniło średnio liczne rzęsistki. Wprowadzono metronidazol.

Ptaka wypuszczono po miesiącu od przyjęcia.

Sporządzono na podstawie przykładowych danych z kartoteki weterynaryjnej - lek. wet. Michał Gruss – 3 stycznia 2019 r.